

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Тимчасовий захист – право на послуги охорони здоров'я для біженців з України

Тимчасовий захист – право на послуги охорони здоров'я для біженців з України

Біженці з України, які користуються тимчасовим захистом або перебувають у процесі його отримання, мають право на безкоштовну долікарняну, невідкладну стаціонарну, первинну та спеціалізовану амбулаторну допомогу (медичне обстеження з міркувань громадського здоров'я; невідкладну стоматологічну допомогу та послуги діалізу) у публічних медико-санітарних установах Республіки Молдова, згідно з нормативними актами, розробленими Міністерством охорони здоров'я.

Медичні послуги для біженців з України

Особи, які мають статус бенефіціарів тимчасового захисту або перебувають у процесі його отримання (надалі бенефіціари тимчасового захисту), мають доступ до наступних типів допомоги:

- **Долікарняна невідкладна медична допомога** – надається за викликом пацієнта, інших осіб або на прохання медичних працівників та забезпечується у безперервному режимі від місця події чи захворювання та під час транспортування до передачі пацієнта до медико-санітарної установи.

У разі невідкладного медичного стану телефонуйте 112.

- **первинна медична допомога** – користуються всім набором медичних послуг, що містять профілактику, вакцинацію, консультації з лікування та підтримки, що надаються сімейним лікарем та його командою, а також консультування з питань контрацепції та надання протизаплідних засобів, допологовий та післяпологовий догляд за матір'ю та новонародженим, надання послуг з охорони здоров'я дружніх молоді, профілактичний гінекологічний огляд, в тому числі цитологічне дослідження, тощо.

- **лікарняна медична допомога** – у невідкладних медико-хірургічних випадках, включаючи гінекологічні та акушерські (кровотечі, запальні захворювання статевих органів, невідкладні стани під час вагітності, під час пологів та після пологів, тощо).

- **невідкладна стоматологічна допомога**
- **онкологічні медичні послуги, включаючи діагностику та лікування**
- **амбулаторні та стаціонарні послуги діалізу**
- **послуги психічного здоров'я та психосоціального підтримка**
- медичні огляди з міркувань громадського здоров'я (профілактика та контроль інфекційних захворювань: інфекції, що передаються статевим шляхом, включаючи ВІЛ, туберкульоз, COVID-19, вірусний гепатит В та С).

Доступ до медичних послуг в Республіці Молдова

ПОСЛУГИ, ГАРАНТОВАНІ БЕНЕФІЦІАРАМ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ НА РІВНІ ЛІКАРНЯНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ:

На рівні лікарняної медичної допомоги, бенефіціари тимчасового захисту мають доступ до медичних послуг при важких медико-хірургічних станах, у тому числі II та III ступеня, як зазначено у Додатку №1 до Єдиної програми обов'язкового медичного страхування, затвердженої Постановою Уряду 1387/2007.¹

Госпіталізація проводиться у випадках, коли виключено всі можливості надання медичної допомоги в амбулаторних умовах або стан здоров'я пацієнта потребує цілодобового спостереження. Екстрена госпіталізація проводиться безумовно, якщо ненадання своєчасної медичної допомоги в умовах стаціонару ставить під загрозу життя пацієнта та/або його оточення, або може мати серйозні наслідки для стану здоров'я пацієнта та/або громадського здоров'я. Невідкладність у кожному конкретному випадку встановлюється лікарями-фахівцями, які оглядають та оцінюють стан пацієнта.

У невідкладній ситуації особа може бути доставлена машиною швидкої допомоги або службою AVIASAN, може звернутися самостійно, або бути спрямована до лікарні після консультації лікаря на іншому рівні медичної допомоги.

Послуги бенефіціарам тимчасового захисту надаються державними постачальниками лікарняної медичної допомоги на рівні району/муніципалітету/республіки та приватними постачальниками, які уклали контракт за програмою інтервенційної кардіології (керування потоком пацієнтів із гострим коронарним синдромом).

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136680&lang=ru

Лікарні достатньо обладнанні щоб надавати широкий спектр екстреної медичної допомоги бенефіціарам тимчасового захисту, із серйозними захворюваннями чи травмами. Невідкладна медична допомога може змінюватись залежно від можливостей та ресурсів кожної лікарні, але зазвичай включає наступне:

ОЦІНКА ТА СОРТУВАННЯ: Після прибуття до лікарні, у відділенні невідкладної допомоги/приймальному відділенні пацієнти проходять первинну оцінку та сортування для визначення важкості їхнього стану. Це допомагає встановити пріоритет надання медичної допомоги залежно від серйозності проблеми.

СТАБІЛІЗАЦІЯ: У разі пацієнтів із серйозними захворюваннями або важкими травмами, головним пріоритетом є стабілізація їх основних параметрів. Це може включати введення лікарських препаратів або заходи для підтримки життєво важливих функцій, таких як дихання та кровообіг.

ЛІКУВАННЯ ТЯЖКИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: У лікарнях лікують широкий спектр тяжких захворювань, наприклад серцеві приступи, інсульти, дихальна недостатність, тяжка пневмонія, інфаркт міокарда тощо.

НЕВІДКЛАДНА ХІРУРГІЧНА ДОПОМОГА: При необхідності лікарні можуть провести екстрену операцію для лікування травм, апендициту, кишкової непрохідності, внутрішніх кровотеч та інших станів, що вимагають негайного хірургічного втручання.

РАДІОЛОГІЯ ТА МЕДИЧНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ: Лікарні оснащені обладнанням для проведення візуальних обстежень, таких як рентген, комп'ютерна томографія (КТ), ультразвукове дослідження (УЗД) та магнітно-резонансна томографія (МРТ) для діагностики та спостереження невідкладних медичних станів.

ЛАБОРАТОРНІ АНАЛІЗИ: Лікарні можуть робити забір крові, сечі та проводити інші лабораторні аналізи, щоб допомогти встановити діагноз та спостерігати за розвитком захворювання.

ЛІКУВАННЯ ТРАВМ: Пацієнтам із травмами лікарні надають послуги з лікування переломів, розтягувань, вивихів, опіків, відкритих ран та інших травм.

ДОПОМОГА ДІТЯМ: У лікарнях є спеціальні відділення для лікування дітей із невідкладними станами та медичний персонал, що спеціалізується на педіатрії.

ЛІКУВАННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: Лікарні надають допомогу пацієнтам з тяжкими інфекційними захворюваннями, такими як менінгіт або сепсис.

ЕКСТРЕНА ПСИХІАТРИЧНА ДОПОМОГА: Пацієнтам із гострими психотичними розладами, психологічною чи поведінковою кризою, лікарні можуть провести оцінку та надати невідкладну психіатричну допомогу.

ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ТА ЛІКУВАННЯ: Лікарні можуть призначити ліки та методи лікування, необхідні для контролю симптомів та лікування невідкладних захворювань.

Пролікований невідкладний випадок включає консультації та дослідження для встановлення діагнозу, медичне або хірургічне лікування, передбачене національними клінічними протоколами, а також медичними стандартами діагностики та лікування, догляд, лікарські препарати та витратні матеріали, у тому числі оплачувані за рахунок коштів фонду обов'язкового медичного страхування додатково до вартості випадку, санітарні матеріали, проживання та харчування, надані у випадках, виправданих з медичної та епідеміологічної точок зору.

У разі екстреної госпіталізації дітей, мати, батько або опікун, інші члени сім'ї, дідусь або бабуся госпіталізуються разом з дитиною віком до 7 років, а у разі тяжкохворої дитини, яка потребує додаткового догляду згідно з медичним висновком – до 18 років. Витрати на розміщення та харчування у таких випадках покриваються надавачем послуг за рахунок вартості пролікованого випадку.

Особи з обмеженими можливостями, які є бенефіціарами тимчасового захисту, які підлягають екстреній госпіталізації, або ті, що потребують додаткового нагляду, відповідно до медичного висновку, можуть бути госпіталізовані разом із персональним доглядачем.

Послуги на рівні відділення невідкладної медичної допомоги

Відділення невідкладної медичної допомоги (ВНМД), які працюють цілодобово, 7 днів на тиждень, надають невідкладну медичну допомогу пацієнтам бенефіціарам тимчасового захисту з тяжкими захворюваннями або травмами. Встановлення медико-хірургічної невідкладності у кожному конкретному випадку здійснюється лікарями-фахівцями, які оглядають пацієнта та оцінюють його стан.

В ВНМД використовують систему кодування для сортування та визначення пріоритетності пацієнтів залежно від тяжкості їхнього стану. Кодування виконується на основі системи, яка називається тріажем. Зона тріажу в ВНМД – це простір при вході, де пацієнтів приймають, оцінюють, класифікують з метою встановлення клінічного пріоритету та розподіляють по зонах надання допомоги відповідно до їхнього клінічного стану наступним чином:

- Зона реанімації в ВНМД (**Червоний код**) – зона призначена для надання невідкладної медичної допомоги/реанімації пацієнтам у критичному стані, які потребують негайного втручання персоналу ВНМД у співпраці з фахівцями з відділень відповідного профілю, оснащена витратними матеріалами, необхідними для надання невідкладної допомоги, незалежно від віку та патології.

Приклади станів, які можуть отримати червоний код, включають серцевий напад, тяжкий інсульт, серйозну дихальну недостатність, великі опіки або тяжкі травми. Допомога може включати стабілізацію життєво важливих функцій пацієнта, екстрену операцію, введення життєво важливих лікарських препаратів та іншу інтенсивну терапію.

- Зона негайної оцінки та лікування (**Жовтий код**) – простір в ВНМД, призначений для прийому, оцінки, спостереження та проведення невідкладного лікування пацієнтів, які потребують негайних досліджень та догляду, зі стабільними життєво важливими функціями на момент прибуття, але з можливістю погіршення стану в короткостроковій перспективі.

Ці пацієнти отримують лікування у найкоротші терміни після надання допомоги пацієнтам із червоним кодом.

Приклади станів, які можуть одержати жовтий код, включають переломи, серйозні розтягування зв'язок, гостру астму або тяжкі алергічні реакції.

Послуги можуть включати додаткові дослідження, лікування для контролю симптомів та термінові, але не такі невідкладні медичні втручання, як у випадку з червоним кодом.

- Зона оцінки та лікування незначних невідкладних станів (**Зелений код**) – простір в ВНМД, призначений для прийому, оцінки та надання невідкладної допомоги пацієнтам з гострими, але не небезпечними для життя проблемами, що не потребують спостереження та негайного лікування.

Приклади станів, які можуть отримати зелений код, включають незначні рани, температура, помірний біль у животі або вушні інфекції. Час очікування цих пацієнтів може бути більшим, ніж пацієнтів з червоним або жовтим кодом.

Послуги можуть включати дослідження для встановлення діагнозу, лікування відповідного захворювання та консультації лікаря. Важливо, що ВНМД призначені надання невідкладної, а чи не рутинної медичної допомоги. Якщо у вас нетермінове або хронічне захворювання, краще звернутися до сімейного лікаря або записатися на прийом до фахівця до медичного центру.

Послуги первинної медико-санітарної допомоги

Сімейний лікар є першим контактом пацієнта із системою охорони здоров'я. Послуги первинної медико-санітарної допомоги засновані на постійних відносинах між лікарем та особою зі списку населення, яке він обслуговує. Бенефіціари тимчасового захисту, які вперше звертаються за допомогою до медичних закладів, зобов'язані стати на облік у сімейного лікаря, щоб скористатися послугами в рамках системи обов'язкового медичного страхування.

Базовий пакет первинної медико-санітарної допомоги включає:

- лікування
- попередження та профілактику, у тому числі санітарна освіта щодо боротьби з факторами ризику, програми раннього виявлення з метою попередження захворювань, такі як: скринінг раку шийки матки та молочної залози, а також інших органів
- медичні послуги в екстрених ситуаціях
- додаткові послуги, такі як надання лікарняного листа

Пацієнти з хронічними захворюваннями

Періодичні консультації для бенефіціарів тимчасового захисту при хронічних захворюваннях проводяться за попереднім записом з метою продовження терапії, а також спостереження за перебігом захворювання та можливими ускладненнями. Пацієнти з хронічними захворюваннями можуть проконсультуватися із сімейним лікарем.

Медична допомога дітям біженцям з України

Діти біженці з України (0–18 років) зі статусом, або у процесі його отримання мають безкоштовний доступ до послуг долікарняної, невідкладної стаціонарної, первинної та спеціалізованої амбулаторної медичної допомоги (диспансеризація населення, невідкладна стоматологічна та діалізна допомога) у державних лікувально-профілактичних закладах Республіки Молдова.

Вакцинація

Вакцини забезпечують захист дітей та оточуючих від багатьох важких інфекційних захворювань, таких як поліомієліт, кір, дифтерія та правець. Захворювання, які можна запобігти за допомогою вакцинації, можуть викликати серйозні ускладнення, багато з яких можуть призвести до смерті, тому вакцинація – найкращий та найбезпечніший спосіб захистити своє здоров'я.

Усі вакцини, що є на даний момент у Республіці Молдова, безпечні та ефективні, були введені мільйони доз, а самі вакцини затверджені на підставі результатів клінічних випробувань, при цьому безпека вакцин постійно контролюється.

Дуже важливо вакцинувати дітей та дорослих усіма вакцинами та дозами, рекомендованими та передбаченими національною програмою імунізації приймаючої країни. Ви і ваша родина, діти, можете отримати вакцини, що наздоганяють, якщо вакциновані не повністю, або якщо не впевнені у своєму статусі і у вас немає паспорта щеплень. За додатковою інформацією зверніться до медичного центру або до сімейного лікаря.

Важливо не відкладати вакцинацію новонароджених.

Дорослі особи мають пам'ятати про щеплення проти COVID-19. Якщо ви або ваші близькі не повністю вакциновані проти COVID-19, зверніться до лікаря.

У той самий день можна зробити кілька щеплень. Це звичайна практика на міжнародному рівні. Використання багатовалентних вакцин зменшує кількість ін'єкцій та забезпечує захист від кількох інфекцій.

Жодних додаткових аналізів (кров, сеча, імунограма) перед вакцинацією не потрібно. Якщо дитина страждає на хронічне захворювання (астма, діабет), це не протипоказання до вакцинації. Навпаки, така дитина наражається на більш високий ризик зараження важкими інфекціями, які можна запобігти за допомогою вакцин.

Календар щеплень в Республіці Молдова можна подивитися тут – <https://vaccineaza.md>

Консультавання біженців із ВІЛ

Життя та здоров'я людей, які живуть з ВІЛ, залежить від отримання антиретровірусної терапії – препаратів, які контролюють цю інфекцію. У Республіці Молдова біженці отримують необхідні медичні послуги для людей, які живуть із ВІЛ, незалежно від наявності статусу бенефіціарів тимчасового захисту.

Якщо біженець живе з ВІЛ, його необхідно відвести до лікаря-фахівця, щоб той міг призначити антиретровірусне лікування на базі Лікарні дерматології та інфекційних захворювань у Кишиневі. Люди отримають антиретровірусне лікування, яке вони приймали в Україні. Там також зможуть спостерігати за перебігом їхнього лікування за допомогою спеціальних аналізів крові.

За більш детальною інформацією можна звернутися до свого сімейного лікаря за місцем проживання або до інфекційного лікаря у прилеглий державній медико-санітарній установі

Медична допомога у разі туберкульозу

У Республіці Молдова біженці з України отримують протитуберкульозне лікування незалежно від того, чи мають статус бенефіціарів тимчасового захисту. Ці особи повинні стати на облік у сімейного лікаря та фтизіопульмолога, щоб мати можливість отримувати лікування. Лікар призначить їм те саме медикаментозне лікування, яке вони приймали і в Україні і спостерігатиме за ходом лікування за допомогою спеціальних тестів.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Інституту фтизіопульмонології ім. Кирила Драганюка (022 57 22 00).

Послуги психічного здоров'я та психосоціальна підтримка

Війна, інші конфлікти та кризові ситуації можуть викликати психічну та емоційну напругу, яка може перерости у травматичний стрес, який може бути посилений актами насильства, включаючи сексуальне, що часто реєструється серед біженців і не тільки. У Республіці Молдова послуги психічного здоров'я та психосоціальної

підтримки надаються на будь-якій стадії психічного розладу, у тому числі у ситуаціях гострої кризи, одужання, підтримки чи соціальної інтеграції.

Де можна отримати послуги психічного здоров'я на території Республіки Молдова?

ЦЕНТРИ ЗДОРОВ'Я

У Республіці Молдова у компетенції сімейних лікарів ставити діагноз та призначати медикаментозне лікування депресії та тривоги. Якщо ви відчуваєте симптоми цих проблем психічного здоров'я, зверніться за допомогою до найближчого медичного центру/центру сімейних лікарів (поліклініку).

СУСПІЛЬНІ ЦЕНТРИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Громадський центр психічного здоров'я — це державна медико-соціальна служба, яка надає людям із проблемами психічного здоров'я медичну допомогу та психосоціальну реабілітацію, підтримку та посередництво у відносинах із сім'єю та спільнотою. На сьогоднішній день 40 таких центрів працюють у всіх районах та муніципіях країни.

Ці 40 громадських центрів психічного здоров'я в Республіці Молдова надають наступні безкоштовні послуги:

- психіатричні консультації
- психологічні консультації
- психосоціальні втручання
- фармакологічне лікування (препарати, призначені психіатром)
- заняття у денних центрах (виховні заняття з психічного здоров'я, гуртки художньої творчості, читацькі клуби та інші заходи, які пропонують громадські центри психічного здоров'я)
- відвідування вдома бенефіціарів тимчасового захисту, в яких беруть участь щонайменше два фахівці з громадських центрів психічного здоров'я
- групи підтримки для бенефіціарів тимчасового захисту
- направлення до психіатричних лікарень

Перелік громадських центрів психічного здоров'я можна переглянути тут: www.cumtesimtiazi.md, www.sanatate-mintala.md

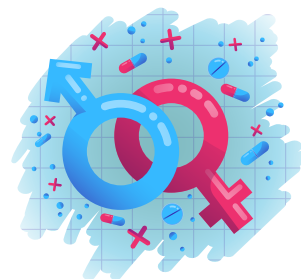
До громадських центрів психічного здоров'я можна звернутися людям будь-якого віку із симптомами психічних та поведінкових розладів та іншими проблемами психічного здоров'я.

Для отримання допомоги зателефонуйте до найближчого громадського центру психічного здоров'я та запишіться на консультацію.

ПСИХІАТРИЧНІ ЛІКАРНІ

Бенефіціари тимчасового захисту мають право на безкоштовне лікування у психіатричних лікарнях Республіки Молдова у разі гострих психотичних розладів відповідно до умов госпіталізації, встановлених нормативними актами.

Медична допомога із сексуального та репродуктивного здоров'я

Жінки та молодь – бенефіціари тимчасового захисту, ставши на облік у сімейного лікаря, можуть безкоштовно подати заявку та в рамках системи охорони здоров'я Республіки Молдова скористатися такими послугами:

- допологовий догляд післяпологовий догляд за матір'ю та новонародженим
- профілактичне гінекологічне обстеження, включаючи взяття цитологічного мазка
- клінічне ведення випадків зґвалтування
- консультації у випадках невідкладних акушерських (невідкладні стани в період вагітності, під час пологів та родові ускладнення, невідкладні стани після пологів) та гінекологічних станів (кровотечі, запальні захворювання статевих органів тощо)
- консультування з питань контрацепції та надання протизаплідних засобів
- охорони здоров'я, дружні молоді.

Інформаційний матеріал розроблено за підтримки Технічної групи ООН з охорони здоров'я та харчування в Республіці Молдова, в рамках діяльності щодо врегулювання кризи біженців в Україні, яка координується Представництвом ВООЗ у Республіці Молдова. Надана інформація належить виключно авторам і не обов'язково відображає погляди та політику установ та організацій ООН.

